

Boetes, klokkenluiders en zero tolerance

Lang niet alle aannemers melden maaischade aan bomen

Maaischade aan bomen door klepel-, cirkel- en bosmaaiers, het is een verborgen wereld. Hoe groot de maatschappelijke schade is, weet niemand. Lang niet alle aannemers melden beschadigingen, terwijl er in veel gemeentes weinig controle op is, zo leert een korte telefonische rondgang langs betrokkenen. Her en der fungeren bezorgde bewoners als klokkenluiders. Sommige gemeentes hanteren een zerotolerancebeleid.

Auteur: Peter Voskuil

‘Tsja’, zegt Lex Liefstinck van de gemeente Utrechtse Heuvelrug. ‘Ik hoor uit die hoek eigenlijk nooit iets. Het staat wel op mijn lijstje, maar ik doe nu ruim een jaar boombeheer en ik ben heel druk bezig geweest om het snoeibeleid op orde te krijgen. Ik heb geen tijd om echt naar buiten te gaan en te controleren.’

Boeteclausules

De meeste gemeentes hebben duidelijke bestekken, waarin staat dat er binnen 30 centimeter van de boom niet gemaaid mag worden. Ook werken de meeste gemeentes met boeteclausules. Maar tussen boeteclausules en daadwerkelijk boe-

tes uitdelen zit een groot verschil. In Zeist delen ze ze weleens uit. Weert werkt niet met boetes, meldt verantwoordelijk ambtenaar Noël Gofers, maar hij stelt aannemers wel aansprakelijk wanneer bijvoorbeeld jonge boompjes sneuvelen. Jonge bomen beschermen met materialen en minder maaien in sommige gebieden werpt vaak zijn vruchten af. Thijs Kruiver, beleidsmedewerker Openbaar Groen en Wegen bij Zundert, noemt maaibeschadigingen desgevraagd een groot probleem, waar soms weinig tegen te doen is. Zundert heeft volgens hem weinig mogelijkheden voor handhaving en controle. Bijkomend probleem: je kunt niet altijd aantonen wie wat gedaan heeft. Zundert heeft

overwogen om op basis van een no cure, no pay-systeem de controle op boombeschadigingen uit te besteden. Meerdere marktpartijen bieden dat aan, maar zo’n bureau inschakelen kost ook weer tijd, die een kleine ambtelijke organisatie als Zundert niet heeft. ‘Het systeem dat ons aangeboden werd, was ook niet makkelijk en vergde toch nog de nodige administratie van ons.’ Kruivers onderscheidt in de dagelijkse praktijk twee typen aannemers. Ten eerste zijn daar de relatiebouwers, die beschadigingen netjes melden. Maar er zijn ook metersmaak-aannemers, die hard door moeten werken om voldoende te verdienen. Kruiver: ‘Er is de druk van de lage prijzen en het

meters maken. We hebben het in zekere zin over onszelf afgeroepen met al die bezuinigingen.'

Volgens Henri Schuurman van aannemer Sight Landscaping is schade bij bijvoorbeeld klepel-maaaien van alle tijden. Hij ziet het aantal maai-beschadigingen nu niet direct toe- of afnemen, maar heeft wel het gevoel dat de schade op een andere manier ontstaat. Hij denkt dat aannemers en machinisten wel degelijk bewuster met hun maaiers omspringen. Schuurman: 'Tegenwoordig is schade aan bomen in het algemeen vaker een ongelukje, een fout die gemaakt wordt. Vroeger kwam schade veel meer voort uit onbenulligheid en onwetendheid, heb ik het gevoel.' De klepel-maaier is in zijn optiek bij uitstek een machine die je met verstand moet inzetten. Volgens hem is het vaak allesbepalend met welke instructies machinisten op pad worden gestuurd en hoeveel belang wordt gehecht aan het voorkomen van schade.

Politieagent

Rudi Schleedoorn van de gemeente Oss constateert de laatste jaren een verharding in de contacten met aannemers: 'We hebben meer boetes uitgedeeld en er wordt in bestekken ook meer rekening mee gehouden.' Zijn collega Robert van der Wolk, gebiedsopzichter van Oss, worstelt met het vraagstuk. 'Als ik heel eerlijk ben, hebben we nog niet een goed beeld van de gevolgen, vooral bij jonge bomen.' Hij ziet de vakbekwaamheid van machinisten de laatste jaren teruglopen. Tegelijk constateert hij dat het ook zeker niet allemaal kommer en kwel is. 'Het merendeel gaat goed en machines zijn efficiënter geworden, maar het blijft een fenomeen waar we

constant alert op moeten blijven.' Voor aannemers die schade niet melden, toont Van der Wolk weinig clementie. 'Als we zelf iets constateren, dan krijgen ze hem ook. Heeft iemand per ongeluk iets aange-tikt en het wordt keurig gemeld, dan gaan we in goed overleg kijken of het misschien te overgroeien is. Meteen iemand in de portemonnee treffen is niet leuk samenwerken. We zijn geen politieagent.'

Smartphones

Loonwerker Theo Klever uit Harmelen zit zelf niet vaak op een klepelmaaier: 'Ik heb collega's die dat vaker doen.' Maar hij weet uit ervaring dat een foutje zo is gemaakt. 'Je moest eens weten hoeveel bomen er langs de Nederlandse wegen staan. Als je duizend keer per dag je maaiaarm moet opklappen, is een keer net te laat optrekken of te vroeg zakken zo gebeurd. Dan kun je nog zo ervaren zijn, je maakt altijd wel een foutje.'

Volgens Klever is het zaak om fris op de trekker te gaan zitten. Ook de trekker zelf kan helpen om attent te blijven. 'Airco, radio, luchtvering, bij ons zit alles erop en eraan. Die dingen rijden zeker zo comfortabel als een auto, waardoor je minder snel moe wordt.' Buiten dit alles is er volgens hem nog iets wat een belangrijke rol speelt: de smartphones van tegenwoordig. Klever: 'Dat is bij veel jongens een pre. Ze zitten constant op dat ding en dat leidt af, natuurlijk.'

Daarnaast speelt het onderhoud van klepelmaaiers ook een rol. Kettingen slijten en ook klepels moeten worden vervangen. Doe je dat niet op tijd, dan is de kans op schade groter. Een ander probleem is het werven van goed personeel. 'We proberen mensen met een agrarische achtergrond enthousiast te maken, maar dat lukt niet altijd.'

Hoe voorkom je dat er onervaren personeel terechtkomt op zo'n brok power dat een klepel-maaier toch is? Een klepelmaaibewijs? 'Alsjeblieft', zucht Klever. 'Ik heb mijn hele muur al vol certificaten hangen. Wij sturen beginners altijd eerst met een oudere ervaren kracht op pad en op zich werkt dat prima.'

Volgens Klever is het zaak om fris op de trekker te gaan zitten.

Ook de trekker zelf kan helpen om attent te blijven

Zero tolerance

In de Gooise gemeente Wijdmeren pakken ze de zaken heel anders aan. Daar geldt een zero-tolerancebeleid, vertelt Martin Tijdgat. 'We zien het zeker in het begin van het seizoen vaak misgaan; dat heeft te maken met nieuw ingehuurd personeel. In die periode zitten we er echt bovenop en maken we ook bewust tijd vrij om er stukjes achteraan te rijden. Iemand kan in een ochtend of middag tijd zomaar voor duizenden euro's schade berokkenen.' Bij verse verwondingen is het omwikkelen met

Thijs Kruiver

Henri Schuurman

KLOKKENLUIDER KERKSTRA ZIT NIET STIL

Peter Kerkstra, de bezorgde burger en natuurliefhebber uit Hemelum (Friesland), zit sinds het vorige nummer van dit blad niet stil. In dat nummer deed hij zijn relaas over het slagveld dat hij na diverse klepelmaaibeurten aantrof in zijn gemeente. Nadat hij aanvankelijk nul op het rekest kreeg bij de verantwoordelijke ambtenaar, schakelde hij de redactie van Boomzorg in. Sindsdien is het contact met ambtenaar Jelle Koornstra van de gemeente Súdwest-Fryslân fors verbeterd, meldt hij.

Dat betekent overigens niet dat de laatste maai-ronde van het jaar, eind september, vlekkeloos verliep. 'Ik was natuurlijk nieuwsgierig of het na alle waarschuwingen nu wel goed zou verlopen.' Kerkstra trof wederom beschadigingen aan, die hij bij de gemeente meldde. De verantwoordelijke ambtenaar vroeg dit keer een kaartje op met de schades en ondernam direct actie door boetes uit te delen, tot tevredenheid van Kerkstra. Ook is de aannemer in kwestie gesommeerd een nieuw plan van aanpak te schrijven, om volgend jaar beschadigingen te voorkomen. Kerkstra: 'Als ik als burger een boom verniel, kost me dat een flinke boete. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat dat plotse-ling wel mag als een bedrijf of een gemeente dat doet. Als hij weet dat elke boom 100 of 500 euro kost, gaat zo'n aannemer wel anders om met de natuur.'

In buurgemeente Fryske Marren trof Kerkstra tijdens een van zijn rondritten door de omgeving een soortgelijk slagveld aan. Ook hier nam Kerkstra foto's en schreef hij de verantwoordelijke bij de buurgemeente aan. 'Het gaat er bij mij niet in dat dit normaal is', aldus Kerkstra. 'Het heeft allemaal te maken met geld. Ze rauzen er maar langs. Er wordt gewerkt met goedkope krachten en er is geen controle. Ik vind echt dat dit moet worden aangepakt.'

ademende kunststof of dichtbinden met buisband soms een mogelijkheid om het beschadigde, nog levende cambium te behouden of lokaal uitdrogen van de boom te voorkomen.

'En die boetes innen we ook'

Tijdgat heeft korte lijnen met zijn collega's van beheer Openbare Ruimte. In de bestekken van onder meer slootbeheer staat dat maaimachines niet binnen 10 centimeter van een boom mogen komen en er is een stevig boetebeding opgenomen voor het geval er toch schade door (maai) werkzaamheden plaatsvindt. Tijdgat: 'En die boetes innen we ook.'

Het beleid werpt volgens hem zijn vruchten af. Burgers worden ook aangemoedigd om boombeschadigingen te melden. Soms gaan buurtbewoners zelf met een streamer aan de slag om de laatste grassprietten weg te halen. 'Er zijn straten waar we jonge boompjes, ondanks onze jeugdzorg, toch na een jaar of vier moeten weghalen, omdat er geen levende bast en cambium meer rond de stamvoet aanwezig zijn. Waar dat een probleem is, hebben we weer boombeschermers geplaatst. Maar soms wordt zelfs daar net onderdoor gestreamd voor die allerlaatste grasspriet. Door dit streamen en bosmaaien wordt grond rond de stamvoet weggeslingerd, zodat ook de wortel-

Rudy Schleedoorn

Joost Verhagen

'Aannemers zijn verplicht schade te melden, maar doen dat veelal niet en komen ermee weg'

halzen beschadigd raken en er meer ziektekiemen kunnen binnendringen in de stam. Deze kleine verwondingen zijn ook goede invalspoorten voor de wilgenhoutrups.'

Sinds de extra aandacht voor controle, de afgelopen drie jaar, heeft Tijdgat de situatie aanmerkelijk zien verbeteren. 'Controleren loont; als ik een boom kwijtraak, kost me dat veel meer tijd. Aannemers zetten bij ons echt geen onervaren machinisten meer in; anders moeten ze het dubbel betalen.'

Officiële cijfers

Volgens de officiële cijfers zijn maaibeschadigingen nauwelijks een issue. Joost Verhagen (Cobra) is bomentaxateur en met zijn bedrijf is hij bij circa 250 schadegevallen per jaar betrokken, waarvan zo'n 50 gevallen eindigen met een echt schaderapport. In verreweg de meeste gevallen betreft het graaf- en verkeersschade. Maaibeschadigingen waar taxateurs bij worden geroepen, zijn zeldzaam. Verhagen zegt duidelijk te merken dat het aantal

schadegevallen de laatste jaren afneemt. 'Vroeger zag je in de zomer, als de ervaren krachten op vakantie gingen, het aantal maaischades toenemen, maar dat effect is de laatste jaren ook veel minder geworden.'

Aannemers beseffen volgens hem steeds beter dat bomen geld waard zijn. Over het algemeen zijn ze professioneler geworden en wordt ook het toezicht professioneler. Dit is ook het gevoel van het handjevol gemeentefunctionarissen dat wij voor dit artikel spraken tijdens een korte telefonische rondgang.

Joost Verhagen schat dat 80 tot 90% van alle gemeentes een boetebeding hanteert. In de praktijk is er echter meestal geen toezicht en als schade wordt opgemerkt, gebeurt er vaak niks. 'Aannemers zijn verplicht schade te melden, maar doen dat veelal niet en komen ermee weg. Als je een sanctie zet op het nalaten van die verplichte melding, waarvan een aannemer dan een nachtje wakker ligt, dan kun je als toezichthouder veel meer achteroverleunen. Maar niet alle toezichthouders durven ook echt een claim in te dienen. Ze zien het wel, maar doen er niets mee, vaak vanwege gebrek aan tijd en lef. Het wordt tijd om dat te tonen, denk ik, omdat je het toch al snel over een serieuze waardevermindering hebt.'

Martin Tijdgat

Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-6391

Zoontjens Boomprojecten

Passie voor stedelijk groen

06-31967346

www.zoontjensboomprojecten.nl

Veel dank voor alle
positieve reacties.

Fijne feestdagen
en een gezond,
groeizaam 2017.

